

ÇANKIRI, ÇERKEŞ'TE ŞEVALE UYANIK EVİ RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Tarihi M.Ö. 2. binyıla dayanan Çerkeş, Osmanlı'nın Anadolu topraklarındaki hakimiyetine kadar Hitit, Roma ve Bizans dönemlerine tanıklık etmiştir. 11. yüzyıldan itibaren Türk boylarının egemenliğine giren Çerkeş ve yakın çevresi, 15. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu topraklarına dahil olmuştur. Sultan IV. Murad döneminde (1623-1640), Bağdat ve Revan Seferleri sırasında önemli bir menzil noktası olması sonucu yaptırılan cami, kervansaray ve hamam yapıları ile birlikte yerleşim önem kazanmıştır. Ancak 1939 yılında meydana gelen büyük yangın ve Çerkeş'i de etkileyen 1944 tarihli Bolu – Gerede Depremi ile yerleşimde çok sayıda yapı harabe haline gelmiş, yerleşimin çehresi değişmiştir.

Çerkeş'te günümüze ulaşmayı başaran, bölgenin kültürel ve sosyo-ekonomik gelişiminden izler taşıyan tarihi ve mimari öneme sahip anıtsal yapılar ve geleneksel konutlar bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında, Çerkeş'teki geleneksel mimari örneklerden biri olan ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.11.2010 tarihli, 5538 numaralı kararı ile “taşınmaz kültür varlığı” olarak tescil edilen Şevale Uyanık Evi ele alınmıştır. Öncelikle yapının ayrıntılı belgelemesi ile malzeme ve hasar analizleri yapılmıştır. Ardından yapı sahiplerinden elde edilen bilgiler ve tipolojik karşılaştırmalar ışığında restitüsyon önerileri geliştirilmiştir. Son olarak koruma sorunları tespit edilmiş; Şevale Uyanık Evi'nin özgün mimari özellikleri esas alınarak ve bozulmalara maruz kalan kısımların kullanılan özgün malzemeler ve yapım tekniğiyle uyumlu olarak onarılması ve güçlendirilmesi yönünde müdahaleler belirlenerek, restorasyon projesi hazırlanmıştır.

RESTORATION PROJECT OF ŞEVALE UYANIK HOUSE IN ÇERKEŞ/ÇANKIRI

SUMMARY

Çerkeş, which has a history dated to the second millenium BC, had witnessed to the Hitits, Roman and Byzantine periods until the Ottoman rule in Anatolia. Çerkeş and its vicinity, which were dominated by Turkish tribes beginning from the 11th century onwards, were included in the territory of the Ottoman Empire in the 15th century. Then during the reign of Sultan Murad IV (1623-1640), Çerkeş gained importance as a consequence of that it was among the most important destinations of the Ottoman army during Baghdad and Revan campaigns. Consequently, some important public buildings such as mosque, caravanserai and public bath, etc. were built at that period. However, old urban character of Çerkeş has changed due to the city fire in 1939 and the Bolu - Gerede Earthquake in 1944 which caused big damages and losses in the settlement.

The monumental and vernacular buildings, survived today in Çerkeş, have historical and architectural importance, and represent the cultural and socio-economic development of the settlement. Within this research, the House of Şevale Uyanık House (Şevale Uyanık Evi), which is among the examples of vernacular architecture in Çerkeş, has been studied. The building was registered as an "immovable cultural property" with the decision no. 5538 dated to November 11, 2010 by the Ankara Regional Board for the Preservation of Cultural and Natural Properties. Firstly, the building has been documented in detail, and the material and damage analyses were carried out. Then, the restitution project has been developed according to the typological comparisons and the information obtained from the property owners. In conclusion, the conservation problems have been specified, then a restoration project has been prepared considering the original architectural features of the building.